

”Den store grønlandske ekspedition til Danmark”

- kulturel kapital og kampe for tilkommende studerende

Miriam Canu, Rasmus Kjeldbjerg & Simon Bach Pedersen

Cand.mag i Læring og Forandringsprocesser

Institut for Læring og Filosofi

Aalborg Universitet

Abstrakt

På de danske videregående uddannelsesinstitutioner bliver optaget mange grønlandske studerende, som i Grønland ikke ville have de samme muligheder for at få en uddannelse som de har i Danmark. Undersøgelsen vil give et overblik i nogle af de strukturelle tiltag, som på et administrativt niveau bliver sat i gang for at støtte de grønlandske studerendes tilpasning til og indførelse i deres nye, danske læringsmiljø. Artiklen inddrager interviews med to grønlandske studerende tilmeldt ved to forskellige videregående uddannelser i Danmark, to vejledere fra Det Grønlandske Hus i København, samt med en underviser og tidligere international koordinator fra Roskilde Universitet. Igennem en analyse af disses perspektiver på feltet analyseres kulturelle kapitaler og aspekter ved habitus, som de grønlandske studerende fornemmer og fornemmes af de øvrige interviewede at spille en rolle ved overgangen til uddannelse i Danmark.

Projektets problemfelt og metode.

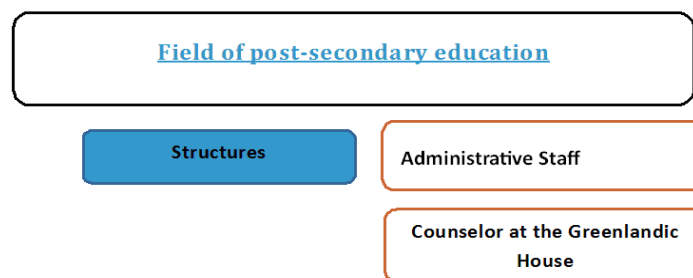
Undersøgelsen søger at afdække nogle problemstillinger knyttet til universitetsstuderendes mobilitet. Man går ud fra at grønlandske studerende, der kommer til Danmark, er bedre stillet end så mange andre studerende, der vælger at gennemføre deres uddannelse i Danmark. Til trods for at de grønlandske studerende har et dansk pas, og har gennemgået et skoleforløb, der på mange måder kan sidestilles den danske, finder de alligevel overgangen til et studieliv i Danmark noget problematisk. Man formoder, at de historiske bånd, der mellem Danmark og Grønland, vil gøre overgangen nemmere, for de studerende. Dette er dog ikke altid tilfældet.

Undersøgelsen er i sin tilgang til feltet, inspireret af Bourdieus teoretiske arbejde. Gennem analysen af det empiriske materiale bliver de forskellige positioner, som de interviewede parter har indenfor feltet, undersøgt og diskuteret. De objektive strukturer og relationer, som de forskellige agenter har i feltet, som defineres via de interviewede personers egen italesættelse af de udfordringer, som grønlandske studerende i Danmark står overfor, søges derved billedliggjort. Kan der være tale om kampe, konflikter og konkurrence? Det diskuteres i artiklen, hvem der står med adgangen til og den rigtige mængde kapital til at afgøre, hvilke krav de danske uddannelsesinstitutioner kan stille til de grønlandske studerendes. Der kastes lys over de gensidige forventninger og forhåbninger som institutionerne og de involverede studerende hver især kan have. Den måde hvorpå de grønlandske studerende bliver opfattet kan være en del af de konstituerede strukturer, som styrer de processer, der karakteriserer de grønlandske studerendes indførelse i de danske uddannelsesinstitutioner.

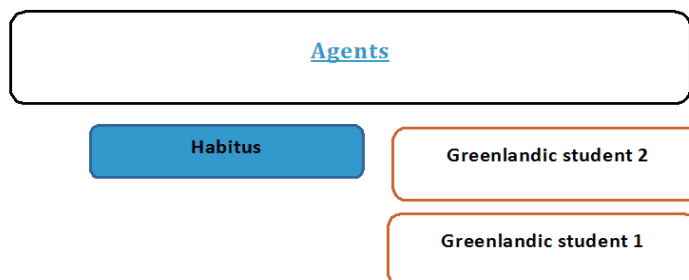
Undersøgelsen består af en indsamling af data, omkring de bilaterale aftaler, som forskellige institutioner har indgået, vedrørende de grønlandske studerendes særlige betingelser for støtte, indenfor de danske uddannelsesinstitutioner. Et syn på dette, bliver suppleret med semisstrukturerende interviews med vejledere og administrativt personale. Gennem to semistrukturerede interviews, beskriver de studerende, hvordan de oplever de krav som de stilles overfor. Deres beretning, giver indblik i, hvordan de grønlandske studerende opfatter sig selv, og den måde hvorpå de falder til i deres nye studiemiljø.

Som teoretisk fundament, anvendes begreberne felt, kulturel kapital og habitus. For at skabe overblik over den metode som er anvendt gennem analyse, illustreres her de forskellige faser i analysen, dens indhold og struktur.

ANALYSIS PHASE 1:

ANALYSIS PHASE 2:

ANALYSIS PHASE 3.

Analysis of power struggles, which capitals are valued and fought over in the field of education.

Teoretiske perspektiver

I vores analyse har vi været opmærksomme på at Bourdieu, i sit virke, har undersøgt nogle forhold og problemstillinger, som ikke rigtigt kan sidestilles med de konkrete forhold, som vi har undersøgt, i vores projekt. Men vi har på flere måder anvendt Bourdieus teoretiske forståelsesramme for at skabe vores syn på den situation, som de grønlandske studerende i Danmark oplever. Bourdieus begreber, og den måde hvorpå han forholder sig til det franske undervisningssystem, har haft en vis indflydelse på vores analyse af de grønlandske studerendes situation i Danmark anno 2013. Vi har for eksempel taget udgangspunkt i nogle aspekter ved de processer, som styrer de forskellige agenter i samfundet (Grenfell & James 1998). Dette kan nærmere forklares med det følgende. Alle samfund skaber en form for handlingsmønstre og værdisæt, som efterfølgende 'konstruerer' et menneskes habitus. Habitus, ifølge Bourdieu, er derfor et produkt af en persons individuelle historie. Samtidig bliver habitus skabt på baggrund af de erfaringer, som erhverves i de sociale fællesskaber, som personen er en del af (Bourdieu 1989: 91). Man får så en situation, hvor der uddeles en favorabel position, til nogle studerende i systemet, og de mindre privilegerede ekskluderes.

Fra Bourdieus perspektiv vil man kunne se følgende: hvis man tager uddannelsesinstitutionernes relativt fastlagte positioner, kan disse til dels forklares ved de processer, som reproducerer og til tider forstærker skel og forskelle mellem de forskellige grupper af studerende. Dette kan være en mulig forklaring på de udfordringer, som grønlandske studerende i Danmark møder til daglig.

Det bliver nu relevant at inddrage Bourdieus begreb om det sociale rum. Han ser det sociale rum som et konstrueret rum, hvor de forskellige agenter får deres position, i forhold til hverandre, på baggrund af hvordan kapitaler og ressourcer er distribueret imellem dem. De kapitaler, som den enkelte agent har, er derfor samtidig en indikator i forhold til den position, som hun/han vil kunne have adgang til i det sociale rum. For at man skal kunne forstå den afstand, der kan forekomme, blandt de forskellige studerende - agenter - bliver man nødt til at tage de objektive kapitaler i betragtning. Men det vil slet ikke være nok, til at få et billede af den komplekse realitet, som vi bevæger os ind i. Det vil også være hensigtsmæssigt at få indblik og forståelse for de mere subjektive relationer, som kan findes, imellem de studerende (Bourdieu 1989:22). Ifølge Bourdieu, er kapitaler er form for magt, som en agent, eller en social gruppe, er herre over (Bourdieu 1989:26). Dette medfører også at eksperter indenfor et videns- og arbejdsfelt, i kraft af deres mængde og type symbolsk kapital, kan komme til at ingå i en form for magtkamp, med mindre privilegerede agenter, i samme felt. I sådan en situation vil den part, der har mest og bedst symbolsk kapital, kunne få dominans i forhold til de andre agenter. Eksperten vil indtage en position, der betyder, at hans eller hendes vurderinger, vil opnå fælles accept i det sociale rum (Bourdieu 1989:23).

Flertydige perspektiver på de grønlandske studerende i de Danske videregående uddannelsesinstitutioner

I vores undersøgelse blev feltet analyseret på baggrund af statistiske data, og de grønlandske særaftaler som er blevet gældende, i kraft af det samarbejde der er opstået mellem det grønlandske Hjemmestyre og det Danske Ministerium for Forskning, Innovation og videregående uddannelser. De fagpersoner der også spiller en konkret rolle i dette arbejde, er vejlederne ved Det Grønlandske hus i København. De har en daglig kontakt til de studerende og har stor erfaring i at støtte og vejlede disse med henblik på at få en positiv studieperiode og færdiggørelse af deres uddannelse, i Danmark. Disse vejledere kan også give os indblik i det specifikke administrative arbejde, som skal klares i overgangen fra det grønlandske uddannessystem til det danske.

I vore projekt inddrages også de danske institutioners perspektiv ved et interview med en tidligere international koordinator fra Roskilde Universitet. Hun er aktiv i udarbejdelsen af introduktionskurser, som skal indvie de internationale studerende i det danske læringsmiljø. Gennem dette interview opnås en viden om, hvordan de grønlandske studerende bliver opfattet af de agenter, som samtidig har magten til at definere deres position. Man skal være opmærksom på, at dette syn højst sandsynlig også vil påvirke de grønlandske studerendes syn på sig selv.

Der gives også indblik i, hvordan de udefrakommende studerende beriger det danske læringsmiljø, og hvordan de i høj grad aktivt er i stand til at finde sig til rette, til trods for de åbenlyse udfordringer, de møder.

Dette fremkommer fra de to grønlandske studerende, der blev interviewet i projektet. De har, en personlig erfaring med, hvordan de bliver mødt, og hvordan de oplever at blive set og værdsat i deres nye danske uddannelsesinstitution.

Selvom man har opnået denne værdifulde viden, skal man dog tilføje at et menneske kun sjældent har en bevidsthed omkring sin egen habitus. At interviewe de studerende direkte gav os en enestående mulighed til at opsamle kvalitative informationer om deres livshistorie og

verdensopfattelse. Kort sagt, har de givet os et lille indblik i dele af grønlandske studerendes habitus.

De studerende har givet os nogle guldkorn, som leder os hen imod en forståelse af den måde, hvorpå de opfatter at kapitaler bliver fordelt indenfor de videregående uddannelser, som de er en del af. Der skal siges, at det ikke har været projektets formål at skabe indsigt i de grønlandske studerendes habitus som sådan. Vi har derimod anvendt dette begreb med henblik på at kaste lys over nogle subjektive aspekter forbundet med, hvordan de grønlandske studerende opfattes, og hvordan de opfatter sig selv og deres baggrund.

Dertil vil et andet spørgsmål være relevant at stille sig selv: Administrativt, bliver de Grønlandske studerende behandlet ligesom andre danske studerende, da de også har dansk nationalitet. Hvad ville det medføre af konsekvenser, hvis man begyndte at opfatte dem som internationale studerende, der er opvokset i et samfund forskelligt fra det danske? Kunne dette medføre, at man tilgodeser deres behov for en ekstra støtte, for eksempel i forhold til de sproglige barrierer der måtte opstå? Eller vil sådan en holdning blot fastholde de grønlandske studerende i deres position.

Projektets konklusion: Kulturel kapital, symbolsk magt og kampe

På baggrund af den analyse, som tidligere er blevet beskrevet, har vi kunne udpege og bekræfte nogle af de objektive strukturer, som kan begrænse og som virker styrende for de agenter, som handler indenfor det beskrevne felt. Både de grønlandske studerende og det administrative personale ser ud til at forholde sig til de bureaukratiske og administrative rammer som regulerer feltet.

På baggrund af de interviewede personers tilbagemeldinger og uddybende svar, har vi kunnet kortlægge det sociale rum, som de er en del af. Dette har givet os indblik i hvordan de grønlandske studerende opfatter deres situation, i feltet, men også af hvordan de danske institutioner opfatter de grønlandske studerende. Ved at analysere dette empiriske materiale med brug af Bourdieus teoretiske begrebsapparat, er nogle faktorer blevet tydelige for os.

Man kunne forstå de vanskeligheder og udfordringer, som de grønlandske studerende møder, ud fra det følgende. Både vejlederne og uddannelsesinstitutionerne personale peger på en manglende anerkendelse af de grønlandske studerendes kulturelle kapital.

Eftersom dette ser ud til at være en dominerende måde, hvorpå de studerendes situation opfattes, kan denne manglende anerkendelse af kulturel kapital nærmest opleves en selvopfyldende profeti.

I kraft af de underliggende strukturer, som styrer de sociale rum, kan man konstatere, at de grønlandske studerende selv har en tendens til at se deres position på en måde, der svarer til den, de oplever de andre agenter gør.

Det empiriske materiale peger også på, at de grønlandske studerendes uddannelsesmæssige resultater ikke går i den rigtige retning. Blandt andet at man i det sidste stykke tid har kunnet se en forværring i deres sproglige færdigheder. Til trods for denne tendens, har vi kunnet konstatere, at de studerende som deltog i vores undersøgelse, oplevede sig som udstyret med en god portion kulturel og social kapital. Disse faktorer kan ses som værende en del af de grønlandske studerendes habitus. En delvis forklaring på dette kan være, at de allerede før de

kom til Danmark, havde en opbygget en form for fortrolighed med det danske sprog og den danske kultur.

Referencer

- Bourdieu, P. (1989). **The State Nobility. Elite Schools in the Field of Power.** StanfordUniversity Press, California. ISBN: 0 8047 1778 8
- Bourdieu, P. (1989). Social Space and Symbolic Power. In: **Sociological Theory**, Vol. 7, No. 1. (1989), pp. 14-25. American Sociological Association.
<http://links.jstor.org/sici?sici=0735-2751%28198921%297%3A1%3C14%3ASSASP%3E2.0.CO%3B2-T> Fundet den 15.05.2013
- Grenfell, M. & James, D. (1998). **Bourdieu and education, acts of practical theory.** Falmer Press.

Denne artikel er publiceret i *Reflexen* (vol. 10, nr. 1, 2015) under temaet *Mangfoldighed og læring i uddannelse og organisationer*.